

PROGRESJONSPLAN FOR RAMMEPLANENS FAGOMRÅDER

SPIREN BARNEHAGE

2022 – 2023

NLM-barnehagene AS

Spiren barnehage

NLM-barnehagene

Sammen om å sette verdifulle spor

Fagområde:
Kommunikasjon, språk og tekst

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Oppleve gleden ved å kommunisere Utvikle en begynnende begrepsforståelse Utvikle ordproduksjon Oppleve gleden av å være verbal og nonverbal kommunikativ Lære enkle ord og fraser Bli introdusert for sin egen bokstav og navn Erfare og kjenne igjen følelser og mimikk Erfare fellesskapet rundt samlingsstund Få kjennskap til eventyr, fortellinger og bilder Bli kjent med rim og regler Bli kjent med sanger og lære enkle bevegelser	Erfare gleden ved å kommunisere og bruke språket til å danne vennskap Videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd Språklig nysgjerrighet Sette sammen enkle ord i korte setninger Kjenne sitt navn og forbokstav Sette ord på følelser og fortelle med ord kva en tenker og føler Erfare å delta kommunikativt i samlingsstund Gjenkjenne eventyr, fortellinger, bilder og erfare gleden av å fordype seg inn i bøker Lære å klappe i rytme med rim, regler og sang Synge og erfare gleden av å synge og kan bevegelser til sanger	Hver dag blir det hengt opp en dagsplan med bilde og tekst. Her er samtalen, språkbruk, språkstimulering, språkutvikling, forutsigbarhet, trygghet og medvirkning i fokus. Ukas ord: Vi arbeider med et ord ved fokus på skrift, bilde og tegn til tale. "Ukas ord" - plakat henger opp både på avdeling og i gangen. Ordet arbeider vi med i en to ukers periode. Dette med fokus på å utvide barns ordforråd og videreutvikle begrepsforståelsen. Barna utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk. Barnehageåret 2021/2022 er det fokus på hverdagsord Samtale: Vi legger vekt på den gode hverdagslige samtalen. Ulike samtaler der barna forteller, undrer seg, reflekterer og stiller spørsmål Samling: Vi har samlingsstunder som består av både sang og tematikk. Vi utarbeider et sangrepertoar som vi arbeider med over en periode. Tematikken er ut ifra barnas interesser eller prosjekter. Samlingsstund vil være en arena der bevisstgjørelsen rundt gleden av å bruke språk og kommunisere med ander kommer til uttrykk. Vi fokuserer på at barna får uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer. Bøker: Vi har utarbeidet en lesebok der bøker står synlig tilgjengelig. Dette legger til rette for lesing ut ifra barnas interesser. Det å fordype seg inn i en bok legger til rette for ulike typer samtaler. Vi fokuserer på å tilby et mangfold av eventyr, fortellinger, bilder og uttrykksformer. Vi drar på lesestund på Risvolla bibliotek en tirsdag hver måned. Musikk: En stor del av vår barnehagehverdag. Både planlagt og spontant. Ved å synge selv, lager musikk eller å lytte til.

		Lage musikk selv eller å bli spilt for. Barna blir oppmuntret til å leke med språk, lyd, rim og rytme. Ved å presentere barna for et mangfold av musikk fokuserer vi på å synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identitet.
--	--	--

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Har lesestol/sofa hvor barna har tilgjengelige bøker som fanger og inspirerer til å studere bilder, sette ord på det de ser, og de får lære betydningen av nye ord og uttrykk. Bruker bevisst benevnelse og samtale med barna i alle rutinesituasjoner som måltid, /garderobe, stillesituasjon, påkledning, rydding, lek. Ved matbordet blir barna oppfordret til å spørre om å få sendt forskjellig type pålegg, brød, melk. Vi bruker måltida til å samtale om hva barna er opptatt av. Runder hvor de får fortelle hva de har gjort/skal gjøre/er opptatt av. Samtaler om hva vi spiser, hvor maten kommer fra. Bruker regler, rim, klapping i samtaler og lek, både ute og inne. Voksne må være støtte i leken der barn trenger dette og være ekstra talestøtte for de som har behov, slik at de får delta på sine premisser og samhandle og kommunisere med andre barn/voksne.	Vi bruker bøker /fortellinger, samtaler rundt bilder, setter ord på det vi ser, filosoferer og snakker med barna om dette. Barna utforsker og leker med språk daglig. De gir uttrykk for meninger og følelser gjennom kroppsspråk i alle former for lek. Gjennom rollelek, regelleker og ved bruk av forskjellige typer spill og lekemateriell med konstruksjon, former, leire, maling, farger, tall. Leker med rim/rytme i språket, bruker ellinger, sanger, tøysevers i lek og samlinger. Bruker rime-lotto, og andre spill med bilder og symboler. På førskoleklubben har vi oppgaver hvor vi lærer om former, mengder, tall, symboler. Barna lærer bokstaver ved å gjenkjenne de i navnet sitt. Har hyller/skuffer/plasser i garderoben og ved bordet merka med navn. Har bokstavene i alfabetet hengende over "tegnebenkene".	Har tilgjengelige bøker som fanger både de yngste og de eldste i gruppa, samt lydbøker og iPad. Vi bruker samtaler og situasjoner i hverdagen til begrepslæring, lek og utforsking med lyder. Ulike dialekter stimulerer barnas nysgjerrighet for ulike betydninger av ord, og forskjellig uttrykk og uttale. I hverdagen; ute og inne, og i samlinger brukes rim, rytme, sanger som gir barna lyst og nysgjerrighet til å leke med språket og utvikle det videre. Samlinger: bruker bøker, sanger, prater og barna får fortelle og komme med ting de har opplevd, undre seg over ting de ser/hører. Lære sanger og regler og synge sammen i Spiren-koret. Finner gode verktøy for å fange opp og vurdere ekstra språktreningsgrupper ved behov. Har tilgjengelig språkstimulerende spill som lotto, rimelotte, lydlotto, og sørger for at det jevnlig blir gjort attraktivt og brukt. Bruke kartleggingsverktøy som "Tras" og "Se meg" der vi ser dette er hensiktsmessig.

Fagområde: Kropp, bevegelse, mat og helse

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Bli kjent med sin egen kropp og sansene Erfare grovmotoriske og finmotoriske bevegelser Erfare koordinasjon Progresjon fra krabbing til å stå og gå Erfare risikofyllt lek gjennom kroppslige utfordringer Erfare gode vaner ved måltider, påkledning, avkledning og hygienerutiner Få tilgang til et variert kosthold Erfarer verdien ved uttrykke sine følelser Erfare ro, hvile og søvn i barnehagen	Bli kjent med egen kropp og bruken av sansene Bli kjent med bruken av grovmotoriske og finmotoriske bevegelser Å kunne få og erfare kontroll med koordinasjon og kroppsbeherskelse Oppleve og vurdere risikofyllt lek gjennom kroppslige utfordringer Erfare mestring ved påkledning og avkledning Erfare mestring ved måltider og hygienerutiner Få kjennskap og forhold til maten vi blir introdusert for Uttrykke sine følelser, tanker og meninger Lære å sette grense for egen kropp og lære å respektere andres grenser Erfare verdien av følelsesregulering, ro og hvile	Bevegelsesmiljøer: Innerrommet og uterommet gir barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelser, sanseopplevelser og kroppslek lek Sanseopplevelser: Vi utfordrer sansene hver eneste dag. Barna lærer å kjenne seg selv, andre og verden med sine sanser. Selvstendighet: Barna skal hver dag oppleve mestring. Vi fokuserer stort på selvstendighet ved måltider, ved påkledning og avkledning, vasking av hender, aktiviteter, lek og det å uttrykke sine følelser, meninger og tanker. Dette for å lære barna å bli kjent med sine egne behov. Måltidsglede og matglede: Vi fokuserer på at hvert måltid skal være et positivt samlingspunkt. Den skal sørge for matglede, fellesskapsfølelse og legge til rette for deltakelse og samtale Hygiene: Vi fokuserer på å gi barna gode vaner, holdninger og kunnskaper. Håndvask alltid før og etter måltid. Etter utetid, dobesøk og bleieskift. Hvile: Vi fokuserer på ro, hvile og søvn hver dag. Dette blir tilpasset etter hvert enkelte barns behov for at barnet skal føle mestring av lek og aktiviteter

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Voksne skal være aktivt tilstedeværende der barn har behov for støtte og trygghet for å delta i lek og utfoldelse samme med andre.	La de største barna være delaktig i matlaging på onsdager med varm-lunsj, og smøre mat/dele opp frukt til 14-måltidet.	Være tilstedeværende voksne som støtter, og utfordrer barna til utfoldelse og aktiv lek. anerkjenner barnas lek og aktivitet. Vi bruker utelekeplassen og nærområdet/skogen til variert fysisk utfoldelse.

Vi oppmuntrer barna til å utfordre egne grenser, prøve nye ting og gir positiv anerkjennelse og støtte i leken/aktiviteten hvor de er engasjert, alene eller sammen med andre. I kjelleren med hopping, balansering, bygge med puter, klatre i ribbevegg, hodekråke på tjukkmadrassen. Kaste ball, kaste erteposer, lek med hinderløyper. Ved lunsj oppfordrer vi barna til å smøre på brødskiva, sende brød/pålegg og oppmuntre barna til å klare ting selv. Sette kopp/fat i oppvaskmaskina når de er ferdig. Viktig at voksne er bevisst i forhold til å skape en trygg og positiv atmosfære ved matbordet, med felles fokus, deling av humor/glede og prat, undring rundt ulik mat og hvor hvert enkelt barn blir sett og kjenner seg ivaretatt i bordfellesskapet.	Oppmuntrer til selvstendighet ved måltider, og til å være oppmerksom og hjelpsom i forhold til de som sitter ved siden av. Voksne er oppmerksomme på barnas spørsmål/undring i forhold til mat, gir barna svar på spørsmål, som fører til ytterligere nysgjerrighet og forskning. Rydde opp etter måltid; matboks/kopp etter frokost, og fat/kopp etter lunsj. Bruke kroppen aktivt til å utvikle/utfordre balanse, styrke/kondisjon gjennom lek med ball; sparking-kast, løping, sykling, dissing, lek i sklier (opp og ned), klatring, hoppetau, aking, ski.	Vi har en fast tur-dag i uka. Vi bruker gymrom i kjelleren til aktiv fysisk lek med ulike grupperinger av barn. Lar barna få bli kjent med egen kropp og få kunnskap om menneskekroppen, gjennom å bruke kroppen i ulik lek og aktivitet, og lar de bli trygg på seg selv og egne grenser gjennom aktiv lek med andre, lære å sette grenser og si stopp når de ikke vil mer, eller når det gjør vondt. Skaper bevissthet og kunnskap rundt egen kropp ved å bruke bevegelsessanger, sangleker, rim, regler og bøker om kroppen. Følge opp og være tett på/aktiv deltagende sammen med de barna som trenger ekstra støtte og trening. Gi barna et næringsrikt og varierende kosthold og bygge sunne og gode kostholdsvaner. Barnehagen vil legge til rette for at barna lærer å variere maten ved å tilby barna ulik mat til ulike dager. Variasjon vil gi barna erfaring med ulike smaker og vil gjøre måltidene med spennende. Barna skal også lære om hvor maten kommer fra, og noe mat kan barna være med å tilberede. Dette vil være med å skape nysgjerrighet og matglede rundt måltidene i barnehagen.
---	--	---

Fagområde: Kunst, kultur og kreativitet

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Erfare det magiske og spennende med estetiske opplevelser	Erfare og skape magiske og spennende estetiske opplevelser	Estetiske erfaringer: Vi arbeider med at avdelingen skal kunne synliggjøre og skape estetiske erfaringer sammen med og for barna.

Oppleve gleden av å sanse, utforske ulike formgivings materialer og erfare ulike teknikker Oppleve glede i dans og bevegelse i hverdagen Erfare glede med musikk, rytme og takt Å oppleve samlinger med teater der figurer fra kjente eventyr og fortellinger dukker opp Bli kjent med barnekultur, tradisjonskultur og barnehagekultur Erfarer kulturelt mangfold	Erfare bruken av sanser, formgivings materialer og teknikker Bli kjent med danse- og bevegelsesleker Lære kjente barnesanger og leke med rytme og takt Oppleve og delta i samlinger med dramatisering og teater Oppleve og erfare barnekultur, tradisjonskultur og barnehagekultur Opplever at kulturelt mangfold er en berikelse	Kunstneriske og kulturelle uttrykk: Vi fokuserer stort på å ha formingsaktiviteter, musikk, dans, litteratur og drama som legger til rette for kreativ tenkning og skapende virksomhet. Ved å være lyttende og oppmerksomme skal vi sørge for at de utvikler sine varierte uttrykksformer Tradisjoner: Barna utvikler sin egen barnekultur som preger det enkelte barnet og barnegruppen. Vi inviterer familiene inn til å dele sin tradisjonskultur slik at vi kan være anerkjennende, imøtekomende og ta med dette inn i barnehagehverdagen. Dette handler om å la barna erfare sammenhengen mellom barnehagen og hjemmet Kulturelt mangfold: Vi arbeider med å ha et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer som kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film og design i barnehagen. Dette mangfold sammen med det mangfoldet hver enkelt familie, barn og vokser gir tilfører vil være det kulturelle mangfoldet Mautua legger til rette for og er en del av.
--	---	--

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Er oppmerksomme i forhold til hva barna uttrykker gjennom samtale/kroppsspråk, og gir anerkjennelse og muligheter for at barna kan gå videre i utforsking/utøvelse innenfor området. Organiserer tid og rom og gi barna mulighet til å oppleve glede ved kunst og kultur. Gi tilgang til musikk, dans og fortellinger til inspirasjon, slik at barna bruker musikk, dans, drama videre i leken, til felles opplevelser, inspirasjon, glede og utvikling.	Gir tilgang til naturmateriale og annet formingsmateriell, som inspirerer og støtter opp om barnas lekende og kreative uttrykksformer. La barna forme og lage ting, ut ifra egen fantasi og skaperglede. Skal støtte barna i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Gir barna mulighet til å oppleve og uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama, ved å ha tilgjengelig musikk, gi anerkjennelse og	Vi skal være åpne for, og anerkjenne barnas egne uttrykk, og gi tid og rom og inspirere til videre utforsking av disse. Felles samlinger med sang, dans, musikk, drama, lek, eventyr og andre fortellinger. Lære sanger og regler og synge sammen i Spiren-koret. Vi legger til rette for tegning, maling, forming av ulike slag, dans og andre kunstneriske aktiviteter og uttrykk spontant eller planlagt både inne og ute i barnehagen. Gir barna mulighet til å planlegge og gjennomføre samlinger for hverandre, hvor de får erfaring med å bestemme/finne frem

Gir barna mulighet til å lære sanger/ rim/regler som de kan bruke samme og i egenstyrt lek/aktivitet.	oppmuntring, tid og rom for aktivitetene. La barna lære sangleker og bli trygg på å uttrykke seg gjennom bevegelse og dans.	til sanger/dans/drama/andre uttrykk de ønsker å gjøre/visе frem for hverandre.
---	--	--

Fagområde: Natur, miljø og teknologi

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Oppleve gleden ved å være ute i all slags vær og erfare glede i naturen Erfare mestring i barnehagens uteområde Erfare lek i naturen Bli kjent med våre ulike årstider Erfare søppelsortering Vise interesser for naturfenomener og naturlover Få kjennskap til ulike dyr og dyrelyder Få erfaring med digitalt kamera	Oppleve gleden og viktigheten ved å være ute i all slags vær og naturerfaringer Oppleve gleden av å være på tur Oppleve lek, undring og utforskning i naturen Oppleve og erfare våre ulike årstider og hvilke muligheter de tilbyr Få en bredere innsikt i søppelsortering Oppleve å ta vare på naturen Bli kjent med naturens egenart Vise undring overfor naturfenomener og fysiske lover Få en bredere forståelse av dyrelyder og dyr Utforske og eksperimentere med å bruke digitalt kamera	Mangfold av naturopplevelser: Vi fokuserer på å gi barna varierte og gode opplevelser og erfaringer i/med naturen og friluftsliv året rundt. Dette gir vi ved å ha utetid på barnehagens uteområde. Målet for hver barnehagehverdag er å ha utetid – vi erfarer, opplever og eksperimenterer. Vi går på tur minimum en gang i uka, der turen går til ulike områder i nærmiljøet slik som lekeplasser og skogen. Barna skal erfare at naturen er og en arena for lek og læring Årstider: Barna skal lære og erfare årstider. Ulike årstider legger til rette for ulik vær, klær, lys, uteaktiviteter og utelek Biologisk mangfold og bærekraftig utvikling: Vi starter læren om naturens egenart og det å verne om naturressursene. Dette fokuset arbeider vi via det å være og bli glad i naturen og ha ulike prosjekter om naturen Naturfenomener: Vi arbeider med fenomener ved å skape nysgjerrighet, oppleve tilhørighet og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Personalet skal være oppmerksomme og lyttende til hva barna finner/ser og undrer seg over av planter, dyr og andre fenomener ute i naturen. Være aktivt tilstede sammen med de yngste og inspirere barna til å se, undre seg, utforske og prate om fenomener i den fysiske verden. Studere innsekter, fugler, planter. Stille spørsmål, undre oss sammen med barna, lete etter fakta via bøker, internett, og bidra til ytterligere nysgjerrighet og utforsking. Skal være ute og oppleve ulike årstider med ulike typer vær, og lære om vann, is, snø, smelting, vind	Barnas undring og ønsker om å forske og finne ut av ting på egenhånd skal bli verdsatt og respektert og anerkjent. Barna skal få tilgang til ulike redskaper og materialer og lage konstruksjoner for å utforske muligheter i de fysiske omgivelsene. Bygge demninger, tårn, bruer, tunneller, og forske på styrker, egenskaper til de ulike materialene/fysiske lovene, og hvordan fenomener virker sammen og fungerer. Lage såpebobler, utnytte vind til å "la gjenstander fly" i lufta, lage snøballer, isblokker, følge med på smelting, omforming av materialer, søle, våt/tørr sand. Studere dyr, fugler, insekter, lære om disse og hvordan de lever og hvilke behov/forutsetninger de har for å leve.	Vi skal legge til rette for varierte naturopplevelser og bruke uteområdet i barnehagen og nærmiljøet/skogen som arena for lek, undring, utforsking og læring. Lære barna lære om det de ser i naturen, slik at de får respekt og ønsker å ta vare på det. Vi skal følge med på de ulike årstidene og hva som er spesielt for disse. Lære sammenhenger i naturen, med dyr, planter, biologisk mangfold og bærekraftig utvikling. Lære om kildesortering, for eksempel hvor vi skal kaste søppelet. Gi erfaring og opplevelser ved bruk av digitale verktøy som hjelpemiddel, oppslagsverk og som verktøy i hverdagen. Gi barna bredere innsikt i hvilke muligheter som fins og kritisk bruk av digitale hjelpemidler.

Fagområde: Antall, rom og form

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Å kunne erfare matematikk i ulike sammenhenger i hverdagen Å kunne oppleve bruken av tall i hverdagen	Å kunne oppleve matematikk i ulike sammenhenger i hverdagen Å kunne oppleve og erfare en videre forståelse av tall i	Matematikk: Vi fokuserer på at barna kan utforske og oppdage matematikk hver eneste dag. Dette kan være i daglig livet, i naturen, i kunst og kultur, i teknologien og spesielt i det å være skapende og kreative selv.

Erfare gleden ved skapende og kreative prosesser Erfare det å skille, sortere og plassere avdelingens ulike lekmaterialer Stable klosser og lage enkle konstruksjoner av duplo Bli kjent med enkle knottpuslespill ved erfaring av farge, motiv og form Å kunne finne fram til ulike lekmaterialer på avdelingen Å kunne finne fram til plassen sin i fin- og grovgarderoben Erfare ulike problemløsinger	hverdagen. Starte med enkel tallforståelse Erfare mestring og videreutvikling i skapende og kreative prosesser Å kunne skille, sortere og plassere avdelingens ulike lekmaterialer Konstruksjonslek med klosser og duplo Mestre knottpuslespill og erfare og oppleve enkle puslespillsett Å vite hvor de forskjellige rommene på avdelingen og barnehagen helhetlig er Å kunne finne fram til ulike klær og gjenstander på plassen sin i fin- og grov garderoben Oppleve og erfare utholdenhet i problemløsning	Vi skal skape undring og nysgjerrighet rundt musikk, spill, bøker, naturmaterialer, leker og verktøy for å inspirere opp mot matematisk tenkning. Vi skal skape matematiske erfaringer gjennom leken og i de utdypende samtale Bursdagsfeiring legger til rette for fokus på tall. Tallmengde ved å fyre opp raketter i ulike farger og telle på fingrene sine. Ulik lek og aktiviteter er og med å sette fokus på dette Romforståelse: Vi skal gjennom bruk av kroppen og sansene utvikle romforståelse Vi skal gjennom leken og eksperimentering, gjentakelser og resonering i ulike aktiviteter fokusere på sortering, plassering, visualisering, orientering, former, mønster, tall og telling. Skape sammenhenger: Vi skal sammen fokusere på å erfare og se sammenhenger i naturen, samfunnet og universitetet. Ved det skal vi oppdage, utforske og skape struktur med og for barna.
--	---	---

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse. Sanger og regler med telling Legge puslespill, bygge med klosser. Rydder og teller leker. Sortere og klassifiserer leker, biler, materiell. Lager "ute-kafe", serverer og "selger" med "penger" ...av antall steiner, blader....	På førskoleklubben har vi oppgaver om former, begreper, symboler, tall, mengder, problemløsning m.m Tema om trafikk (avstand og fart) Hoppetau med telling. "Høyde-måler" på kjøkkenet, hvor barna kan måle sin høyde, og følge med på hvor mye de har vokst/hvem som er høyest.	Personalet skal legge til rette for, stimulere og inspirere til nysgjerrighet, løsning av matematiske utfordringer, eksperimentering og utforsking til matematikkglede i hverdagen. Vi skal gjøre dette med: Sanger, rim, regler, sangleker og fortellinger med tall og matematiske begreper. Lek med klosser og tårn, bygging av Lego, konstruksjonslek med "Kittek" (byggesett), magneter til konstruksjon, lek med former/bøtter med vann, ulike spill med terning og telling, perling/nabbi, formingsaktiviteter med forskjellige

	Bruker desilitermål til vannmugge ved bordet, også vindu/desilitermål på melkekartongene, prater om ulike mål/mengder. Hjelper til med å sette frem stoler til samling, telling av stoler/barn. Teller kopper/bestikk.	materiale. Dekking av bord, baking og andre kjøkkenaktiviteter. Butikklek (gir erfaring med, sortering og systematisering, telling og penger) Kalender i samling (uker, måneder, år, dato/ordenstall) Bursdagsfeiringer med "sveiving" av bursdagsbarn, teller år.
--	---	--

Fagområdet: Etikk, religion og filosofi

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Erfare kristent tematikk Erfare barnehagegudstjeneste Erfare gode verdier, holdninger og handlinger Få kjennskap til tradisjoner igjennom markering av kristne høytider Å bli glad i ulike aktiviteter og sang Oppleve glede i fellesskapet Å kunne vite hvem "jeg" er Erfare toleranse og respekt Erfare et kulturelt mangfold via ulike aktiviteter og arbeid med "Barnas misjonsprosjekt"	Oppleve kristent tematikk Oppleve barnehagegudstjeneste Oppleve gode verdier, holdninger og handlinger Få videre innsikt og opplevelse av kristne høytider gjennom markering med tradisjonelle aktiviteter Undre seg og stille filosofiske spørsmål Etablering av vennskap Oppleve og erfare glede i fellesskapet Å kunne vite hvem "jeg" er få en forståelse og følelse av fellesskap Utvikling av toleranse og respekt Oppleve og starte forståelsen av et kulturelt mangfold ved	Kristen virkelighetsforståelse: Vi har samlinger der vi arbeider med enkle bibelfortellinger over lengre perioder. Vi fokuserer og på at barna skal få uttrykke sine opplevelser, erfaringer og tanker rundt religion, etikk, ulik tro/livssyn Vi voksne viser gode kristne verdier til barna gjennom holdning og handling, slik at barna lærer gode holdninger og handlinger mot hverandre Vi synger kristne bordvers før hvert måltid. Vi synger og samt kristne sanger i sangsamlinger Vi arbeider med ulike bibelfortellinger og høytider gjennom det kristne årshjulet vårt Vi markerer kristne høytider som jul, fastelaven, påske, kristi himmelfart og pinse gjennom ulike tradisjonelle aktiviteter Kritisk tenkning og dømmekraft: I samtaler, samlingsstund, gjennom ulike aktiviteter og i leken utfordrer vi oss sammen på det å utforske og undre seg over ulike etiske, eksistensielle og filosofiske spørsmål. Da fokuserer vi stort på det å lære

	aktiviteter og arbeid med "Barnas misjonsprosjekt"	seg å lytte og reflektere Menneskers livsverden: Vi fokuserer på å gi barna erfaring og opplevelser gjennom samtaler, lek og aktiviteter med å få en forståelse av at det finnes mange ulike måter å gjøre ting på, forstå ting på, leve på og det å like ulike ting. Kulturelt mangfold og fellesskap: Vi arbeider med fellesskapsfølelsen ved å utvikle interesse, toleranse og respekt for hverandre og se verdien med likheter og ulikheter i Maurtuas og barnehagens fellesskap. Husene til barna er en sentral brikke her, der vi arbeider med identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse Gjennom "Barnas misjonsprosjekt" blir vi kjent med ulike land og levesett. Vi skal bli kjent med landet, kulturen, dyr, og en eller flere folkegrupper. Vi blir og å samle inn penger til hjelpeprosjektet i disse landene
--	---	--

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Vi er åpne, lyttende og lar barna komme til uttrykk med sine observasjoner, spørsmål og tanker rundt eksistensielle og filosofiske betraktninger. Vi er åpne og positive og undrer oss sammen med barna, og kan gi svar/betraktninger der barna spør etter det.. Synger kristne bordvers. Samlinger med bibelfortellinger. Barnas misjonsprosjekt, vi ser film om barn fra et annet land.	Førskoleklubben blir invitert til å delta på "påskevandring" i Hoeggen kirke før påske. Der formidles påskefortellingen ved konkrete barna får bære med seg og legge frem, og ved å ta utgangspunkt i hva som skjedde de ulike påskedagene. Synger kristne bordvers Samlinger med bibelfortellinger. Barnas misjonsprosjekt, vi ser film og lærer om kulturelle/ økonomiske forskjeller.	Vi vil samtale om og undre oss over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål, og la barna få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. I samlinger formidler vi fortellinger fra Bibelen og skaper rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, etikk, ulik tro/livssyn. Vi synger blant annet kristne bordvers og andre kristne sanger. Vi blir kjent med et land, kultur og en eller flere folkegrupper gjennom Barnas misjonsprosjekt hvert år. Vi samler også inn penger til et hjelpeprosjekt i dette landet.

Fagområde: Nærmiljø og samfunn

Maurtua

Trinn 1	Trinn 2	Felles for alle
Oppleve muligheten til deltakelse Oppleve og bli sett og hørt Erfare demokrati Erfare menneskerettighetene Utforske barnehagens ute- og inneområdet Bli introdusert for lokale tradisjoner Bli kjent med familien sin å erfare sammenhengen via hjemmet og barnehagen. Her er husene deres en viktig faktor Bli introdusert for det samiske flagget Bli introdusert for landet Indonesia gjennom arbeid med barnas misjonsprosjekt	Erfare at alle får lik mulighet til deltakelse Oppleve å være en del av et fellesskap Begynnende demokrati forståelse Begynnende forståelse av menneskerettighetene Bli kjent med barnehagens nærområde Bli kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner Bli kjent med ulik kultur, familieformer og levesett Få kjennskap til samisk kultur og det samiske flagget Få kjennskap til landet Indonesia gjennom arbeid med barnas misjonsprosjekt	Medvirkning: Barna skal erfare at deres meninger, valg og handlinger kan påvirke situasjoner for de selv og barn og voksne rundt de, samt og hverdagen generelt Barna skal erfare og oppleve at alle barna på Maurtua får ulike utfordringer og har helt like muligheter til deltakelse i fellesskapet og påvirkning til utforming av barnehagehverdagen Gjennom varierte aktiviteter vil barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere Barna skal oppleve at sin stemme ved å være kommunikativ både nonverbalt og verbalt har stor verdi Turdager: Vi har minimum en turdag i uken. Turen går til plasser i nærmiljøet der vi opplever, utforsker og erfarer. Ved disse turene fokuserer vi på å introdusere barna for steder, mennesker og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet eller naturmangfoldet i skogen. Vi fokuserer og på å lære å orientere seg og ferdes trygt i samfunnet. Lokale tradisjoner: Starte en begynnende forståelse gjennom ulike aktiviteter av at samfunnet er i konstant endring, og ved dette kommer: historie, nåtiden og fremtiden. Bli kjent med lokalhistorie gjennom turer på turdagen og gjennom ulik prosjektarbeid. Bli kjent med lokale tradisjoner: Besøke kirken ved ulike høytider, besøke museum og besøke voll gård.

		Kulturelt mangfold: Vi ønsker å gi barna erfaringer, opplevelser og forståelse innad kulturelt mangfold. Dette ved å fokusere på familien sin, ulike levevis, ulike nasjoner, ulike familieformer og gjennom arbeid med barnas misjonsprosjekt
--	--	--

Kløverenga

Trinn 3	Trinn 4	Felles for alle
Vi skal være lyttende voksne slik at barna opplever å bli sett, hørt, og ha innflytelse over seg selv, sitt, og sin egen hverdag. Er observant og lyttende overfor barnas undring til det de observerer rundt seg. Stiller spørsmål og undrer oss sammen med barna. Ta barna med i nærområde; på butikken, biblioteket, snakker om hva som finnes/skjer i høyblokka; hvor det er tannlege, lege, apotek.	Prate med barna om hvordan samfunnet var før/nå, og gi de en forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtidig og fremtidig sammenheng. Prate om familien til barna, at vi er forskjellig, med likevel har mye felles. Snakke med barna om ulike roller/ yrker/ likestilling. La barna få bli med og bruke butikken, låne bøker på biblioteket, kanskje vi kan avtale å få omvisning/besøke tannlegen. Vi ser hvor legekontolet er, og besøker apoteket. Vi prater og bevisstgjør holdninger for å motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme. Hvordan prater vi til folk som går forbi barnehagen; bevisstgjør barna at vi skal snakke hyggelig til folk, og ikke være frekke mot fremmede, eller de vi kjenner.	Turer i skogen og nærmiljøet. Barna skal få kjennskap til hva som finnes i nærmiljøet av butikker, post, bibliotek, kirke, Få observere og få kjennskap til byggevirksomhet, arbeidsprosjekt som utføres i nærmiljøet. Ha kjennskap til byen vår, ved å ta bussturer og bruke nettet for å søke informasjon. Vi skal markere samefolkets dag og bli litt kjent med deres språk, kultur og tradisjon. Vi blir kjent med det samiske flagget, fargelegger det og snakker om hva det symboliserer, og ser bilder og blir litt kjent med hvordan den samiske kulturen er i dag.